

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroyli & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșit
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Aștă abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 101.

Brașov, Sâmbătă 8 (20) Maiu.

1899.

„Noua cucerire a țării“.

Intr'un moment unic in istoria lumii, când reprezentanții mai a tuturor statelor de pe globul nostru sunt întruniți la masa verde din Haga, spre a-se sfătui împreună asupra mijloacelor, prin care s'ar pute delătura, ori cel puțin slăbi efectele stricacioase ale certelor și inimicțiilor dintre popoare pentru incunjurarea războielor și mai marea asigurare a păcii — răsună dela țermul Dunării de mijloc, din capitala Ungariei, un strigăt răgușit medieval, care in fața marilor achizițiuni ale culturii și civilizațiunei moderne, in fața nisuițelor, ce se manifestă in conferența de pace, la care ia parte și monarchia noastră, apare ca o provocare, ba chiar ca o insultare a nisuițelor pentru împăcarea statelor și popoarelor pe temeiul principiului umanității și al dreptății.

Pe când inaintea areopagului statelor lumii se destășură așd mărețele maxime, după care raporturile între națiuni sunt a-se regula pe baza moralului și al dreptului, ca și raporturile dintre indiviți, pornind dela convingerea, că *drept de cucerire nu există*, pe atunci primul ministru unguresc răspundând unei deputațiuni, ce i-s'a prezentat din sinul națiunei maghiare, care formeză numai o fracțiune din populațiunea poliglotă a statului — proclamă nisuița de cucerire, ca cea mai capitală problemă a elementului maghiar.

Precum scim, ministrul-președinte Szell — care până acum a fost președintele „Kulturregylet“ ului transdunărean, fu salutat de-o deputațiune a acestei reuniuni, care i-a adus vestea, că „Kulturregylet“ ul l'a ales președinte de onoare al său. In discursul său, prin care i-a mulțamit, Szell duse între altele: „Fiă-care pământ de pământ ce-l vom câștiga pentru cultură, este o *nouă cucerire a țării*; fiă-care om, care in această țără va câștiga prin noi in cultură, este câștigat pentru viitoarea misiune a Ungariei... Elementul susțitor de stat al Ungariei este cultura sa, și fiind-că sunt pētruns de această. mă bucur sincer, că voiți să mă îndatorați și in viitor de-a servi acestei cauze. Puteți să conați la mine și să fiți asigurați, că și in viitor voiți fi gata a aduce acest serviciu“.

Primul ministru, care a fost cu frenesiă aclamat de „kulturregyletiștii“ săi nu se mărginesce așa-dēr de a monopolisa cultura pentru rassa maghiară, pentru așa dīsul „element susțitor de stat“, ci o spune verde, că aici se tracteză de ceva mai mult, decât de cultură, se tratetză de o „nouă cucerire“ a țării pentru care „cultura“ are să fiă numai un mijloc pe lângă multe altele, de cari se folosește cu atâta imbelșugare și cutezanță elementul domnitor.

Este prin urmare cruda nisuiță medievală de a subjuga toate popoarele nemaghiare prin nimicirea indi-

vidualității lor naționale, contopindu-le pas de pas in rassa maghiară.

Ideia noiei „cuceriri“ e sinonimă cu negarea ori căru drept de existență, ba mai mult, cu negarea ori căru drept de comproprietate la pământul țării al popoarelor, cari locuiesc intr'ensă împreună cu Maghiarii și dintre cari Românii și Slovaci au stăpânit acest pământ cu mult inainte de ce au năvălit aici hōrdele asiatice ale lui Arpad.

Dēr ceea-ce susține d-l Szell despre elementul „susțitor de stat“ mai denotă și tendința și direcția de a nega majorității locuitorilor statului, ce o compun naționalitățile nemaghiare, chiar și îndreptățirea de a-se face folositori Ungariei prin propria lor muncă și cultură. Le denegă prin urmare și puțină de a-și valida dreptul lor in stat, și le pune alternativa: că seu se vor oferi de bună voia, ca material bun de exploatat pentru elementul „susțitor de stat“, seu la din contră vor fi spulberați și esterminați, ca dușmanii statului și ai elementului domnitor, cum erau declarați in evul mediu Românii șismatici sub regii Ludovic și Sigismund.

A uitat însă cavalerescul ministru-președinte, când a desfășurat acele idei retrograde și violente, de o singură imprejurare. Nu mai este așd puțință omenescă, nu pōte exista sofistică așa de subțire, care să găsescă o formulă, prin care s'ar pute justifica barbaria nisuițelor cutropitoare de maghiarisare și numai un singur moment inaintea voci de aramă a timpului, care pretinde libertate, egalitate și dreptate pentru toate popoarele.

Nu ideile de „nouă cucerire“ ale ministrului-președinte unguresc vor fi in stare să impiedece in mersul său cucerirea ireresistibilă a ideii de umanitate și de progres.

Falsificarea viitōrei statistice.
Scim, că anul viitor se va face nou recensământ a populațiunei țării. Mai ales dela 1867 încōce organele stăpânirii unguresci au urmărit cu ocazia numărării populațiunii scopuri exclusiviste de rassa, luând tot felul de mēsuri, numai ca să pōtă scōte cât mai mare numărul Maghiarilor. Pe lângă toate abuzurile și necorectitățile însă, la ultima numărare n'au putut scōte mai mult de 6 milioane de Unguri, scotind in acest număr, firesee, pe toți Jidani și pe toți aceia din alte nēmuri nemaghiare, cari s'au dat, că seiu vorbi și scie limba maghiară. Ei bine, acest număr mic față cu totalitatea populațiunei, îi supără pe Maghiari, dēr mai ales cei dela gazetăria lor tendențioasă și șovinistă sunt, care ar voi, ca de rēndul acesta numărul Ungurilor să-l scōtă la cel puțin 10 milioane.

De această dorința utopică fiind condus „Hazánk“ publică un articol din pēna unui incarnat șovinist, in care ministrul unguresc de comeroiu este somat a lua de pe acum toate mēsurile necesare, ca din prilejul viitōrei numărării a populațiunei, toți cei-ce seiu unguresc să fiă trecuți in statistică ca Maghiari; numai așa — dice

el — Ungurii vor fi scutiți de balmajul, că din 18 milioane de locuitori ai țării, numai 6 milioane sunt ardași, ca Maghiari. Autorul articolului propune o mulțime de căi și mijloce cu al căror ajutor s'ar pute ajunge la acest scop.

Vor face și minunea asta. Ce nu sunt in stare „patrioții“ să facă, când e vorba de a-și imulți vița și prodița?

Conferența de pace.

Din Haga se anunță, că toți delegații statelor pentru conferența de pace au sosit acolo, numărul lor fiind de 96—98. Conferența a fost deschisă eri in „Hof ten Bosch“, delegații fiind salutați in numele reginei Olandei de cătră ministrul ei de externe Beaufort.

Alatã-eri s'a decis, ca și reprezentanții preseiei lumea intrăgă să pōtă participa la ședința de deschidere, însă din pricina locului îngust pe galerii, numărul lor a trebuit să fiă fōrte redus. Cu totul li-s'a dat voia a intra numai la 8 diariști. Invitat a fost între aceștia și Stead, care este om de încredere al Țarului. Stead a avut și o convorbire cu Țarul Nicolae, căruia i-a dīs, că la totă întēmplarea „Majestatea Sa a dat o nouă speranță lumii“. — „Numai speranță? — să-i fi răspuns Țarul. — Destui a fost amezită lumea cu speranțe; a sosit timpul, ca speranțele acestea să se împlinescă“.

O telegramă cu data de 17 Maiu n. din Haga dīce, între membrii conferenței se află fōrte mulți, cari sunt in contra ținerii secretului asupra desbaterilor. O astfel de procedere ar nasce neîncredere in lumea civilizată. Se crede, că din timp in timp presiul va da totuși comunicate oficiose asupra mersului desbaterilor și a decisiunilor. Modul de desbatere se va stabili numai după deschidere; e sigur însă, că comisiunile și secțiunile se vor alege cât mai curēnd. Se vor constitui 3—4 comisiuni și câte-va secții mai mici, in care vor fi reprezentate numai puterile mari.

Aflăm de interese a reproduce aici următōrea parte din articolul ce l'a publicat fostul ministru-președinte italian Crispi in „Nuova Antologia“ despre conferența de pace, și anume partea in care se vorbesce despre declarațiile ce i-le-a făcut Gambetta și Bismarck asupra păcii lumii:

In 30 August 1877, scrie Crispi, am vorbit in Paris cu Gambetta și am discutat cu el despre cestiuni politice insemnate, între altele despre situația Francei, care pe atunci era estra-ordinar de seriōsă. In fruntea atacerilor republicei se afla MacMahon și mulți liberali erau îngrijați și se temeau de-o lovitură de stat. L'am făcut atent pe Gambetta la pericolele ce amenință guvernarea poporului. Gambetta mi a răspuns, că in astfel de imprejurări, singurul mijloc de sanare ar fi desarmarea generală. Și fiind-că tocmai voiam să plec pentru-ca câte-va zile in urmă să mă întēnesc cu Bismarck, m'a rugat Gambetta să fac in Germania primul pas in această cestiune delicată.

In 17 Septemvre a aceluiași an am fost in Gastein, unde m'am întēnit cu marele cancelar și împlinindu mi promisiunea dată lui Gambetta, am început să vorbesc lui Bismarck despre desarmare. La asta Bismarck mi-a răspuns aprōpe din cuvēnt

in cuvēnt așa: „Din punct de vedere practic, o astfel de desarmare este imposibilă. Omenimea n'a aflat încă in vocabular o definițiune acomodată, prin care s'ar determina inarmarea seu desarmarea. Institutare ale singuraticelor state difer fōrte mult și dēcă am reduce armata la un anumit număr, abia se pōte crede, că acele state care ar primi desarmarea, s'ar rēzima in ofensivă și defensivă numai pe acest număr redus. Să lăsăm dēr amicilor păcii între planul desarmării“.

Din Bucovina.

(O espulsare.)

D-l Adrian Popovici-Deseanu, colaborator al diarului românesc „Patria“ din Cernăuți, a fost respulsat de pe teritoriul Austriei sub invinuirea, că a luat parte la huduirea Metropolitului Arcadie.

Duminecă la orele 10, când alți creștini ascultau Sf. Evanghelie in biserică, d. Deseanu a fost citat la magistrat, unde i-s'a comunicat, că este pedepsit cu 50 fl. amendă in bani seu 7 zile reclusiune, pentru-că a strigat „pereat“ Metropolitul Arcadie, când acesta a plecat subit la Viena și tot-odată este somat, ca cetățen ungar, (deci strein in Austria) să părăsescă in restimp de 24 ore ducatul Bucovinei, din care este espulsat pentru tot-dēuna.

D l Adrian P. Deseanu, absolvent al facultății teologice, este originar din Arad in Ungaria. D-sa este fiul cunoscutului politician Ioan P. Deseanu († 1832).

Etă cum povestesc „Patria“ motivele expulsării:

Trecēnd in 17 Aprilie a. c., după masă, pe la reșdința metropolitană, a aflat din întēmplare, că Metropolitul Arcadie plecă subit la Viena, căci dela numirea lui Ieremijczuk nu mai are stare, nici alinare in Bucovina.

Fidel datoriei sale de raportor, a grăbit d. A. P. Deseanu la gară, ca să servescă publicul nostru cititor cu amănuntele acestei plecări șanționale. Sosit la gară, a avut un incident cu fiica Metropolitului, d-na A. Cosovici, care vedea cu ochi prenelnicii prezența noastră la gară, când Metropolitul avea să plece in mare secret.

Indignat de această scenă și impresionat prin demonstrația spontană, a depășit d. A. Deseanu marginile rolului de raportor strigând și d-sa „pereat“ Metropolitul Arcadie, care frânt sufletesce și trupesce a căutat scăpare in vagonul ce avea să-l dūră departe de archidieceasa sa in preajma sēptēmănei patimilor.

Poliția a deschis o anchetă severă in cestiunea demonstrațiunei, bănuind că acesta a fost pusă cu plan la cale contra Metropolitului. Bănuiala poliției se baza pe faptul, că in timpul ultim Arcadie a primit multe scrisori anonime amenințōre și de altă parte pe nisece telegrame anonime, pe cari le-au expediat anonim din Cernăuți la Viena, informând tinerimea universitară de acolo despre cele petrecute aici.

Poliția incheind ancheta a condamnat pe d-l stud. jur. Slujanski la 100 fl. amendă seu 14 zile reclusiune, ēr pe d-nii stud. jur. Em. Antonovici, E. Voronca și abs. teol. A. P. Deseanu la câte 50 fl. amendă seu 7 zile reclusiune. Asupra celorlalți inculpați nu s'a pronunțat încă sentința.

Tot-de-odată s'au predat actele anchetei la tribunalul țării i. r., unde conduce instrucțiunea d. jude investigator Wania.

Fiind d. A. P. Deseanu cetățen ungar, a fost tot-odată și espulsat din intrēga Bucovina, prin ce fostul nostru colaborator pierde fōrte mult, căci prin espulsare i se ia posibilitatea de a face doctoratul in teo-

de 10,000 persoane. S'au recitat poesii bonapartiste de Victor Hugo și Dérroulede, în fine s'a reprezentat o piesă teatrală alegorică cu titlul „Austerlitz”, care a produs mare însuflețire. De câte ori apărea pe bină figura la Napoleon, publicul izbucnea în strigări de: „vive l'empereur”. Poliția numai cu greu a putut să susțină ordinea, atât de mare fu numărul poporului, care tinu să asiste la festivitate.

86 milioane într'un portofel. O astfel de minune numai în America a putut să se întâmple. Cambon, ambasadorul francez din America, este acel om feroce, care se poate lăuda, că a avut odată la el 86 milioane corone. În virtutea tratatului de pace dintre America și Spania, Statele-Unite erau dator să plătească Spaniei 20 milioane dolari în prețul răscumpărării lucrărilor publice din Filipine. Și fiindcă Spania nici acum nu stă în legătură diplomatică cu America, ér de bani avea mare lipsă, regina-regentă a autorizat pe ambasadorul francez Cambon să ridice suma amintită. Asta s'a și întâmplat, și înă fără de nici o ceremonie. Cambon se prezintă dăile trecute la ministerul de externe din Washington și după ce arată plenipotența, ministrul de externe american Hay i-a predat patru buci de *cheque* făcând reprezentând suma de 5 milioane dolari. După ce Cambon chită primirea, a împăturat frumos hârtiile și le-a pus în portofel, pentru-ca să le schimbe cu aur la vistieria din New-York, la adresa căreia erau făcute. Suma acesta colosală în aur are o greutate de 380 măști metrice.

Esamen de stat musical. La esamenele de stat pentru profesura musicală, ținute de curând în Viena, au eșit érași cu succes patru candidați ai școlilor de musică Kaiser (din Viena). Până acum 45 candidați ai acestui institut au depus esamenul de stat. Un curs de vară ca pregătire pentru terminul din Decembrie se începe la începutul lunii lui Iunie a. c. Prospecte se trimit la cerere prin cancelaria institutului: Viena VII/I Zieglergasse 29.

Din România. M. S. Regina a invitat Mercuri la Palat pe d. n. Ollănescu-Ascanio, N. Petrașcu și G. Coșbuc și le-a cerit o lucrare inedită, în care se povestesc, sub formă de năvelă, un episod foarte mișcător din istoria războiului independenței. Lectura a fost urmată de câte-va buci de esecutate pe vióră de Marteau. Povestirea Carmen Sylvei a impresionat mult pe ascultători. Ea va fi publicată în revista „Literatură și artă Română”.

— Ministerul instrucțiunii publice a decis înființarea unui muzeu pentru surdo-muți. Spre acest scop ministerul a acordat suma de 1200 lei pentru cumpărarea mai multor obiecte necesare.

— Éta la ce se reduce după „Tim-pul” cazul de indisciplină dela penitenciarul Dobrovét: „Un număr de vre o 50 soldați din campania de gardă dela penitenciarul din Dobrovét, puși, de sigur, la cale de căți-va răsvrățitori, se hotărâră să plece la regimentul lor, care își are sediul în orașul Bérleid. Ceilalți soldați din companie, informați de această escapadă a camarășilor lor, au dat de veste oficerilor și imediat împreună cu aceștia au plecat în căutarea fugiților. Nu mult după aceea au prins pe drum pe fugari și fără multă dificultate i-au readus la post. Lucrul s'a petrecut așa de repede, încât când au ajuns la fața locului cărărașii și vânătorii trimiși din Iași, pentru a urmări pe fugari, ordinea era deja complect restabilită.

— M. S. Regele a grațiat și redus osenda a 109 militari, condamnați de consiliile de război și de disciplină.

— Intre 12 și 15 Maiu va avé loc — serie „Epoca” — la Iași un mare banchet politic, în care președintele consiliului va desfășura programul guvernului.

— D-l Tache Ionescu, ministrul instrucțiunii publice, va propune în prima sesiune parlamentară un proiect de lege pentru reintorcerea școlilor profesionale la ministerul domeniilor.

— În zilele de 11, 12 și 13 Maiu v. se va ține în București congresul anual al medicilor. De astă-dată s'a luat dispozițiu-

nea, ca la congres să asiste toți medicii din țară.

— Vineri, 7 Maiu v. curent, la ora 1 p. m., Academia română va ține ședință publică. Se vor face următoarele comunicări: D-l Dr. V. Babeș: Activitatea științifică a d-ului Assaky. D-l Gr. G. Tocilescu: Monumente epigrafice de curând descoperite în România.

— Acum câte-va luni, un măcelar din capitală și-a mutilat nevasta, pe care a găsit'o în flagrant delict de adulter c'un prietin. Felul acesta de răzbunare pare a fi găsit adepti. Un alt măcelar din strada Laptelui în aceeași situație a tăiat nasul și améndouș urechile nevastei sale. Criminalul a fost arestat imediat.

— Principele Ferdinand și Principesa Maria, însoțiți de micul principe Carol, au inspectat Mercuri trupele de pe platoul Cotrocenilor. Alteța Sa Regală a luat comanda brigădei, al cărei șef este, și a defilat pe dinaintea principesei Maria. Altețele Lor au rămas foarte mulțumite și în speical de ținuta companiei bacalaureașilor de sub comanda d-lui căp. Boboc.

Dare de sémă și mulțamită publică.

Satlung, 30 Aprilie v.

Cu ocaziunea petrecerii arangiate de subcomitetul Reuniunii femeilor române din Săcele la 19 Aprilie a. c. în favorul văduvelor sărace, al cărei venit brut a fost de 106 fl. 10 cr., ér venit curat 65 fl. 24 cr., au încurs suprasolviri dela următorii binevoitori:

D-na Virginia Vlaicu 2 fl., Dr. G. Moroianu 1 fl., I. Pascu preot 20 cr., I. Mândaiu 1 fl., Savu Luca inv. 30 cr., R. Purecel 70 cr., C. Căciulă 20 cr., G. Babeș 10 cr., Emil Bologa 1 fl. 20 cr., Ștef. Vineș 1 fl. 10 cr., R. Petcu 20 cr., Bunescu 20 cr., Sulică 20 cr., Constantinescu 20 cr., George Mândaiu 10 cr., I. Bodeanu 20 cr., Dr. Mitelmann 40 cr., Dr. Steigenberger 40 cr., Emil Sglimbea 10 cr., P. Coșea 10 cr., X. 10 cr., I. Magădir 40 cr., I. Moldoveanu 30 cr., L. Pop 1 cr., I. R. P. 20 cr., Ab. 20 cr. Prin poștă s'a mai primit dela on. d-ni: Dr. Lemeni advocat 1 fl., și Ioan Broju paroch 1 fl., carti adegându-se la suma de 65 fl. 24 cr. dau venit curat de 65 fl. 24 cr.

Tuturor generoșilor sprijinitori subcomitetul reuniunii le aduce cele mai simțite mulțamite, asemenea mulțamesce și arangerilor, precum și distinșilor diletanți.

M. Popea, Oct. Verzea, R. Verzea, membră. casieră. secretar.

ULTIME SCIRI.

Deschiderea conferenței de pace.

Haga, 18 Maiu. Astăzi la ora 2 d. a. ministrul olandes de externe Beaufort a deschis conferența de pace internațională. În primul rând el a salutat pe delegații întruniți, apoi a făcut amintire în cuvinte căldurose despre Țarul Nicolae.

„Cu ziua de azi — ție — se începe unul din cele mai interesante episoade ale diplomației. La recomandarea celui mai puternic stat militar, care de vécure și-a încorporat în imperiul său teritoriul în Apus, Miadă-ți și Răsărit, cu ziua de astăzi s'au întrunit în capitala Olandei la o conferență reprezentanții tuturor puterilor europene, ai Uniunii americane și ai multor state din Asia, ca să se sfătuescă asupra căilor și mijloacelor de-a încunșura încurcăturile internaționale și de-a se reduce sarcinile apărării patriei. Când inițiativa pentru esaminarea acestor fel de cestiuni pomesce dela domnitorului unui stat puternic, ea se pôte aștepta la o întâmpinare cu totul alta, decât atunci, când „apostolii de pace” privați iau pe propria lor răspundere sarcina de-a răspândi ideile păcii între națiuni și singur din acesta își derivă dreptul de a adresa guvernelor apelul: „Jos cu armele”.

Beaufort ție mai departe, că intențiunea nobilă a Țarului nu mai pôte fi trasă la îndoială. Programul correspunde planurilor lui nobile și umanitare și ar fi o nedreptate a-i atribui cugete rezervate. Fia-care politician este dator a esamina realizarea proiectelor rusesci. În fine salută pe delegații în speranța și convingerea, că lucrarea lor va fi roditoare, și declară conferența deschisă.

Haga, 18 Maiu. Indată după deschiderea conferenței delegatul Germaniei a propus alegerea președintelui; el fu ales cu aclamațiune în persoana baronului Staal, reprezentantul Rusiei, ér de vice-președinte fu aclamat Beaufort, reprezentantul Olandei. Măne se vor alege comisuniile.

DIVERSE.

Haga. Vechiul oraș Haga, asupra căruia sunt așintite acum privirile lumii întregi, are o situație încântătoare și de istoria lui sunt legate multe reminescente mari. Orașul e situat în depărtare de marea nordică numai de 5 kilometri; împrejurimea lui e presărată cu păduri, liveți și lacuri. Străzile sunt împodobite cu arbori seculari, din care caudă orașul pörtă și numirea de „Haga verde”.

Locul, pe care e zidit orașul, era odinioară teritoriul de vânătoare al vechilor conți olandesi; la 1250 nu era nici un palat în el, decât casa de vânătoare a regelui Wilhelm. În vécul XVI Haga a devenit capitala țării. Aici au încheiat la 1710 puterile maritime prima convenție din Haga, apoi în același an a doua; aici s'a sancționat mai departe alianța franco-anglo-olandesă; aici s'a încheiat la 1717 pacea între Spania, Savoia și Austria. Ludovic Bonaparte a transpus sediul guvernului în Amsterdam, ceea ce a avut efect stricicios asupra dezvoltării orașului, însă la 1813 a fost din nou rehabilitat.

Haga este unul din cele mai regulate orașe ale Europei. Are străde largi, unele străbătute de canale, peste cari sunt construite poduri frumoșe. Casele sunt foarte simple, zidite în stil vechiu, fără nici o podbă esterióră, însă arangiate cu gust. Are patru piețe mari; în una din piețe se află statu puternică a lui Spinoza. Intre frumșele împrejurimii se află la 2—3 kilometri depărtare de oraș o pădure frumoșă cu vechiul castel „Histen Bosch”, în a cărui cupolă se ține conferența de pace. Castelul a fost edificat înainte cu 250 de ani de soția lui Wilhelm I, care ca văduvă a trăit retrasă în el dedicându-se literaturii și artei. Exteriorul palatului e foarte simplu, interiorul cu atât mai strălucitor. În sălile lui sunt adunate comori prețioșe. Cea mai frumoșă parte a palatului este așa numita „sala Orania”, unde se ține acum conferența. Păreții salei sunt plini de picturi, cari reprezintă victoriile prințului de Orania Frideric Henric, picturi esecutate de Jordaus și Meister în colorile fărmeceătore ale școlii-Rubens. Sala acesta ajunge acum érași la mare însemnătate prin faptul, că în ea se ține conferența de pace.

Pacea. Congresul din Haga desbate o cestiune, care preocupă omenimea din timpurile cele mai vechi. Ideia păcii eterne o aflăm în religia vechilor Perși față cu Egiptenii. Nici ai Ahriman trebuie învins, se țiece la Perși, și înmicișilor se va pune capăt pe pământ. Poporul vechi Grecie, deși viața lui a fost o luptă continuă, înseta după pace. Ores, deul războiului, nu figura la locul prim în jocurile Olimpice și poporul grecesc numia barbar pe acela, care în timp de pace purta arma. Chiar și Romanii, cel mai războinic popor, sciau să prețuescă binefacerile păcii. Pe timpul lui Christos ideea păcii deveni generală. Apostolii erau propovéditorii frățietății și iubirii. Creștinismul desapróbă războiul, căci fără pace nimeni nu pôte sta în fața Domnului, țiece apostolul neamurilor.

În evul mediu, așa numita *Treuga Dei* opria întrebuințarea armei și la 1103 im-

pératul Henric IV a făcut pe supușii săi să pună jurământ pe pace în Maiența. Dér puțin folos a avut de aici omenimea. Un avént mai puternic a dat ideii de pace Henric IV de Bourbon, care după edictul din Nantes, prin care a garantat pacea intererióră, a nisuit să unescă toate statele creștine din Europa într'o mare alianță de pace. Consiliul acestei alianțe ar fi fost chemat să rezolveze conflictele pe cale pacnică. Pe acel timp a apărut opera călugărului *Saint Pierre*, intitulată „*Projet de paix perpétuelle*”, care a produs mare senzație în lumea întregă și a fost tradusă aprópe în toate limbile Europei. Mai târziu Kant a scris cu totul independent marea sa operă, care a dat prilej la o campanie mare literară în contra ideilor emise de Kant despre pace. În altă lucrare a sa Kant arată, că pacea eternă este cel mai nobil și mai înalt scop al dreptului internațional. Opera lui Kant a apărut tocmai pe timpul revoluției franceze.

A urmat, ca susținătoare a păcii generale, alianța celor trei împérați, care însă era basată pe înjugarea popórelor mici și asuprite. Alianța acesta a svénturat'o redesteptarea celor oprimați. Ađi avem așa numitul „concert european”, care vré să susțină pacea, dér în dosul acestui „concert european” se ridică ca o puternică disarmonie formidabilele piramide de baionete.

Congresul din Haga vré și el pace — apropia-se-va el măcar de realizarea în parte a acestui mare ideal?

Regina Angliei. În Anglia se fac mari pregătiri pentru serbarea aniversării a 80-a dela nascerea reginei Angliei Victoria. Serbarea va fi în 24 Maiu. Regina se află actualmente în Londra și în săptămâna viitoare va visita vechiul palat, în care a fost nascută și în care 'i s'a comunicat ei scirea, că este domnitoare Angliei. În Iunie 1837, murind regele Wilhelm IV, des de dimineță se prezintă la palatul Kensington metropolitul de Canterbury și lordul Conygham. Principesa Victoria se afla încă în așternut. Ea a fost desteptată din somn cu vestea, că doi trimiști ai parlamentului voesc să-i comunice o scire importantă. Principesa numai decât s'a sculat, a îmbrăcat o manta de noște și cu pèrul nepepténat s'a prezentat în sala de primire. Aci 'i s'a comunicat din partea metropolitului de Canterbury, că regele Wilhelm IV a murit și că acum ea este regina Angliei. Adénc mișcată, regina a îngenunchiat când a aflat de asta. Tot în acest palat și-a îndeplinit regina și primele sale funcțiuni de stat. Mai târziu palatul a fost părăsit și toate decorațiile din el au fost duse în alte palate. Acum însă, din incidentul aniversării a 80-a a nascerei, palatul s'a arangiat din nou cu aceleași mobile și decorațiuni, cum era înainte de 1837. Odăile în cari regina a petrecut anii copilăriei sale sunt împodobite cu aceleași mobile vechi, cari până aci au fost păstrate ca reliqui. Din ordinul reginei, palatul va sta deschis pentru public mai multe zile.

Literatură.

În Tipografia archidieceșană din Sibiu a apărut: „*Conferențele învățătoresci* din archidieceșca ortodoxă română a Transilvaniei, ținute în 18 (30) și 19 (31) August 1898. Publicate de Comisarii consistoriali”. Format mare 8° de 212 pag. Pe lângă circularul Consistorului archidieceșan privitor la introducerea conferențelor învățătoresci, cuprinde conferențele învățătorilor din cele 12 cercuri ale archidieceșei cu procesele verbale, cu vorbirile de deschidere și consemnarea învățătorilor obligați a participa la conferențele învățătoresci din singuraticile cercuri. În partea din urmă sunt adause trei tratate, anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice ale învățământului”. — „Istoria naturală în școla poporală”. — „Remunerațiunile și pedepsele în școlă”.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele cărți de rugăciuni și predicii:

Anghira Mântuirii, cărțica de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioșilor creștini, **Edițiunea IV corectată**. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. **Edițiunea IV**. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 384 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțica de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onorea Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesci pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitar **Ioan Papiu**. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil aprepțiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de **Ioan Papiu**, cunoscutul scriitor bisericesc. Conține vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de **Iustin Popfiu**, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de **Vasiliu Christe**. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de **Em. Elftrescu**, cunoscut atât de bine în cercurile românesce din numărusele sale sermuri atât de reeduose, instructive și cu stăruie gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“. Interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. **Francisc Rieger** anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu asupra neuitatului colonel **David baron Urs de Margina**, a apărut acum și în limba română în Tipografia A. Mureșianu, Brașov, într'o broșură cu titlul de mai sus. Cetitorilor noștri le este cunoscută obiectivitatea, cu care d-l colonel Rieger descrie înaltele însușiri și meritele neperitoare, pe cari neuitatul baron Urs și-le-a câștigat pentru tron, patriă și națiune. Credem deci a se fi făcut un bun serviciu literaturii noastre prin traducerea și tipărirea în broșură a acestei conferențe. La traducere s'a folosit terminologia curată militară română. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Broșura se poate procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ oin Brașov. Prețul 40 cr. exemplarul (plus 3 cr. porto.)

„Pintea Viteazului“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de **Ioan Pop-Reteaganul**. Acesta, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbat Pintea. Se află de vânzare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

Pentru comercianții funcționari și toți oamenii de afaceri, precum și studenții putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe speșele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii polițe. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

Un capitol din Contabilitatea duple de **I. C. Panțu**, prof. la școala comercială superioară din loc. Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, poți ori și cine să învețe contabilitatea, adevă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială“, de **I. C. Panțu**. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupoane etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promii, Interese și Teoria conturilor curente de **I. C. Panțu**. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și teoria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Tote aceste cărți se pot procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Din „Biblioteca teatrală“ edată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ au apărut până acum următoarele patru broșuri: 1) **Sore cu plôia**, comedie într'un act de **Iosif Vulcan**, însoțită de un prolog în versuri. Persónele din această piesă sunt reprezentate prin 7 dame și 6 bărbați. Scena se petrece la băile dela Mehadia în timpul present. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 2) **Idil la țără**, comedie într'un act localisată de **Maria Baiulescu**. Persónele sunt reprezentate prin 3 dame și 6 bărbați. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 3) **Biletul de tramvai**, comedie într'un act de **Gr. Mărunțeanu**. Persónele sunt reprezentate prin 2 bărbați și 2 dame. Acțiunea se petrece în Bucuresci în timpul present. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto.) — 4) **Un om bucucăș**, comedie într'un act, localisată de **Maria Baiulescu**. Persónele sunt reprezentate prin o damă și cinci bărbați. Scena se petrece în apropiere de Bucuresci. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) Tote aceste piese se pot procura dela librăria proprietară **N. I. Ciureu**, cum și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

Cursul la bursa din Viena.
Din 18 Maiu 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.50
Renta de coróne ung. 4%	97.05
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.80
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.80
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.10
Bonuri rural ungare 4%	95.65
Bonuri rurale croate-slavone	97.25
Impr. ung. cu premii	161.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	100.95
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de aur austr.	119.75
Losuri din 1860.	139.70
Acții de-ale Bâncei austro-ungară	920.—
Acții de-ale Bâncei ung. de credit.	386.—
Acții de-ale Bâncei austr. de credit.	357.50
Napoleondori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58.92 1/2
London vista	120.47 1/2
Paris vista	47.80
Rente de coróne austr. 4%	100.50
Note italiene	44.75

Cursul pieței Brașov.
Din 19 Maiu 1899.

Banota rom. Cump.	9.48	Vând.	9.50
Argint român. Cump.	9.44	Vând.	9.46
Napoleondori. Cump.	9.52	Vând.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vând.	5.65
Ruble Rusescoi Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcescoi Cump.	11.72	Vând.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Mătase-Foulard 65 cr.
până la fl. 3.35 metru — japoneze, chineze etc., în desenurile și culorile cele mai nouă, precum și **Mătase-Henneberg** neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 metru, — în cele mai moderne țesături, culori și deseneuri. Particularilor li-se trimit în casă franco și liberate de vamă. **Mostre** se trimit imediat la cerere.
Fabricile de mătăsuri ale **Imi G. Henneberg** (liferant al curții c. și r.) **Zürich**,

Vândare
a renumitelor
Velocipede Dürkopp Diana
(marca cea mai bună germană)
numai
la JULIUS TEUTSCH, Brașov
Strada gărcii nr. 9. 1—5.596.

Bere de Pilsen
din Berăria orașenescă
„PILSNER URQUELL“
pusă în vânzare cu paharul numai
în **RESTAURAȚIA FLEISCHER**.
590.2—2

La prea înaltă poruncă a Măiestății Sale Apostol. c. și r.
a XX. LOTERIE de STAT C. și R.
pentru scopuri de binefacere a armatei comune.
Acastă Loterie de bani,
singura legal concesionată în Austria
conține **12,728 câștiguri în bani gata** în suma totală de **403,160 coróne**. **Câștigul principal este de 200,000 coróne.**
Tragerea urmază necondiționat în **15 Iunie 1899.**
Un los costă 4 coróne.
Losuri se capătă: la secțiia loteriilor statului în Viena I. Riemergasse 7, la colectanții de loterie, trafice de tutunuri, la oficiile de dare, poște, telegraf, căi ferate, zarafii etc. Planul loteriei pentru compărători de losuri gratis.
Losurile se trimit franco de porto.
Direcțiia loteriilor c. și r.
secțiia loteriilor de stat.
5--10.580.

A V I S!
Prenumerățiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fie-carei luni.
Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc la espedarea să li-se facă după stilul nou.
Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans.“**